*Проект*

**Н А Р Е Д Б А**

**№ …….**

**за придобиване на квалификация по професията**

**„ФОТОГРАФИЯ“**

## Раздел I
## ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

**Чл. 1.** С тази наредба се определя държавният образователен стандарт (ДОС) за придобиването на квалификация по професията 021105 „Фотография“ от област на образование „Изкуства“ и професионално направление 0211 „Аудио-визуални техники и производство на медийни продукти“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

**Чл. 2.** Държавният образователен стандарт за придобиването на квалификация по професията 021105 „Фотография“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на трета степен на професионална квалификация по професията, за придобиване на квалификация по част от професията, както и за достигане на отделни единици резултати от ученето.

**Чл. 3.** Въз основа на ДОС по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 2, 3, 5 и 6 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват типови учебни планове за ученици, учебни планове за лица, навършили 16 години, и учебни програми за обучението.

## Раздел II
## СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ

**Чл. 4. (1)** Държавният образователен стандарт по чл. 1 определя изискванията към кандидатите, описанието на професията, единиците резултати от учене за придобиване на трета

степен на професионална квалификация по професията, критериите и средствата за оценяване на всяка единица резултат от учене, съвкупността от единици резултати от ученето, които формират придобиването на квалификация по част от професия, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

**(2)** Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията включва общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка с необходимите професионални компетентности, които гарантират на обучаемия възможността за упражняване на професията след завършване на обучението.

## ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

**§ 1.** Учебните планове и учебните програми по чл. 3, разработени въз основа на тази наредба започват да се прилагат от учебната 2026 – 2027 г. за учениците, които постъпват в VIII клас в училищното професионално образование и обучение, а за лица, навършили 16 години – от 1 януари 2026 г.

**§ 2.** Тази наредба се издава на основание чл. 22, ал. 6, във връзка с ал. 2, т. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование.

**КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ**

*Министър на образованието и науката*

ПРОЕКТ

*Приложение към чл. 2*

**ДЪРЖАВЕН ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ**
**ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА**
**„ФОТОГРАФИЯ“**

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **Професионално направление:** | | | | | |
| Код: 0211 | Аудио-визуални техники и производство на медийни продукти | | | | |
| **Професия** | | | | | |
| Код: 021105 | Фотография | | | | |
| **Степени на професионална квалификация** | | **–** | **–** | **III** | **–** |
| **Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)** | | **–** | **–** | **4** | **–** |
| **Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)** | | **–** | **–** | **4** | **–** |

ПРОЕКТ

## 1. Изисквания към кандидатите

### 1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или входящо квалификационно равнище за придобиване на степен на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Фотография“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение, утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД09-2230 от 09.08.2024 г., изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са:

• за ученици – завършено основно образование;

• за лица, навършили 16 години – придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или завършено средно образование.

Изискването за входящо квалификационно равнище при продължаващо професионално обучение за придобиване на трета степен на професионална квалификация е придобита квалификация по част от същата професия.

### 1.2. Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

## 2. Описание на професията

Лицата, завършили трета степен на професионална квалификация по професията „Фотография“, създават и обработват трайни фотографски изображения чрез прилагане на художествени, технически и технологични подходи. Те овладяват процесите на планиране, реализиране и представяне на фотографски кадър – от първоначалната идея до финалната визия, като съчетават изразни средства от визуалните изкуства с технологиите на съвременната фотография.

Професионалната им дейност включва работа с разнообразна фотографска техника – фотоапарати (филмови и цифрови), обективи, светлинни източници и допълнителни принадлежности. Подбират осветление, формат, перспектива, композиция и подходяща техника за заснемане в зависимост от обекта или събитието. Създават фотографии в различни жанрове – портрет, пейзаж, натюрморт, репортажна, рекламна, модна, документална и приложна фотография. Приложенията на професията обхващат също и научна, съдебна и медицинска фотография.

Фотографите заснемат и представят визуално събития, обекти и идеи в художествени, културни, търговски или обществени контексти. Работят както в студио, така и в екстериор, при различни атмосферни и светлинни условия. Често изпълняват поръчки за медии, агенции, клиенти или институции, като обработват заснетия материал чрез класически или цифрови методи. Използват компютърни системи и специализиран софтуер за обработване, ретуш, подготвят изображенията за печат или дигитална публикация.

Фотографът може да работи и в областта на научната фотография – макрофотография, микрофотография, снимки с невидими лъчи, медицинска фотография, съдебна фотография и други области. Той сам обработва снимковия материал както по класическия метод във фотолаборатория, така и с помощта на компютър и специализиран софтуер.

Освен заснемането и обработката на изображения фотографът участва в планиране на проекти, комуникация с клиенти, изготвяне на оферти и портфолиа, както и в организиране на изложби и онлайн представяния.

ПРОЕКТ

Фотографът е запознат с актуалните визуални тенденции, но развива личен и уникален авторов стил и почерк, който надскача популярната култура. Фотографът е артист, който задава, а не следва актуални тенденции.

Фотографът трябва да има богата обща култура и самоорганизация, да бъде адаптивен, любознателен и комуникативен, да притежава добро зрение и правилно цветоусещане. Също така в зависимост от конкретната ситуация и условия е добре да се стреми да поддържа добра физическа форма, да притежава мобилност и съобразителност, позволяващи му да извършва трудовата си дейност.

Работи с класическа и цифрова апаратура, снимачни светлочувствителни носители, различни видове обективи, фотографски осветителни прибори (постоянни и импулсни), допълнителни фотографски принадлежности и аксесоари, а също и с фотоувеличители, лабораторно осветление, вани, мерителни цилиндри, пинцети, везни, лабораторно оборудване, сушилни машини и други, както и с компютър със специализиран софтуер и периферни устройства.

Работното време в ателие обикновено е с нормална продължителност, но в повечето случаи то е свързано със събитието, което се заснема, и това налага работа в почивните и празничните дни или до късно вечер.

Фотографът носи отговорност за поддържане на техниката в изправно състояние.

При заснемане на определени събития, за които е невъзможно тяхното повторно осъществяване, от фотографа се изисква много висока степен на отговорност.

В самостоятелната си работа работи независимо, той трябва да умее да представи своите възможности, идеи и концепции, да има познания по мениджмънт, маркетинг, финанси и връзки с обществеността, да се стреми към поддържане на висока езикова култура и способност за недвусмислено изразяване, а също така да използва подходящите символни значения съобразно конкретната задача, да е запознат с етичните и правните норми, гарантиращи му безпроблемно практикуване на професията, за да може да управлява собствено фотографско ателие. Предварителната подготовка за работа на фотографа включва определяне на целите и изискванията с клиенти или други специалисти в зависимост от спецификите на проекта.

При упражняване на професията се изискват умения за организиране на самостоятелна и колективна трудова дейност, дисциплинираност, упоритост и търпение, концентрация на вниманието и наблюдателност, генериране на идеи, технически усет и способности. Необходима е гъвкавост, търпение и способност за работа под напрежение в разнообразни условия – включително екстремни условия, натоварени събития и пътувания извън работно време.

Професията предоставя възможности за развитие както в сферата на културните и медийните индустрии, така и като самостоятелен предприемач. Завършилите могат да се реализират като фрийлансъри – специалист на свободна практика, студийни фотографи, фотожурналисти, технически оператори или куратори на визуални проекти. С навлизането на автоматизираните технологии, триизмерните среди и фотографията чрез мобилни устройства професията изисква постоянно усъвършенстване в обработката на изображения, създаването на визуални разкази и работата с програми за обработка, както и заснемане и обработване на видео и създаване на свързано съдържание за електронни платформи и мрежи.

## 3. Единици резултати от ученето (ЕРУ) за придобиване на всяка от степените на професионална квалификация по професията

| | | Номер на ЕРУ и вид професионална подготовка (ПП) | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | **ЕРУ** | **ЕРУ** | **ЕРУ** | **ЕРУ** | **ЕРУ** | **ЕРУ** | **ЕРУ** | **ЕРУ** | **ЕРУ** | **ЕРУ** | **ЕРУ** | **ЕРУ** | **ЕРУ** |

| Степен на професионална квалификация | Ниво по НКР/ ЕКР | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Обща ПП | | Отраслова ПП | | | | Специфична ПП | | | | | | |
| III | 4 | x | x | x | x | x | x | x | x | x | x | x | x | x |

**3.1. Списък на Единиците резултати от ученето по видове професионална подготовка**

**ЕРУ по обща професионална подготовка – единна за всички професионални направления от СППОО**

**ЕРУ 1.** Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда

**ЕРУ 2.** Икономика и предприемачество

**ЕРУ по отраслова професионална подготовка – единна за професиите от професионално направление „Аудио-визуални техники и производство на медийни продукти“**

**ЕРУ 3.** Основи на визуалната композиция и формообразуване

**ЕРУ 4.** Цветознание и визуален ритъм

**ЕРУ 5.** Типография и графична култура

**ЕРУ 6.** Изпълнение на визуален проект в съответствие с технически, етични и правни изисквания

**ЕРУ по специфична професионална подготовка по професията**

**ЕРУ 7.** Работа с фотографска техника и осветление

**ЕРУ 8.** Избор на обект, композиция и кадриране

**ЕРУ 9.** Заснемане на студийни и външни фотографии

**ЕРУ 10.** Обработка на снимки с помощта на специализиран софтуер

**ЕРУ 11.** Подготовка на фотографии за печат или дигитална публикация

**ЕРУ 12.** Създаване на авторска фотоистория или серия

**ЕРУ 13.** Представяне на фотографско портфолио

**3.2. Описание на единиците резултати от ученето за професията „Фотография“**

**3.2.1. Обща професионална подготовка по професията**

| **ЕРУ 1** | **Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда** |
|---|---|
| **Резултат от учене 1.1** | **Спазва хигиенните норми и здравословните и безопасните условия на труд (ЗБУТ) на работното място** |
| **Знания** | • Познава основните нормативни актове за здравословни и безопасни условия на труд<br>• Обяснява възможните професионални и здравни рискове на работното място и причините за тяхното възникване<br>• Разяснява основните правила при оказването на първа помощ при трудови злополуки<br>• Изброява основните видове лични предпазни средства и техните функции<br>• Познава видовете защитни приспособления и средства за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ<br>• Изброява правилата за работа при аварии и аварийни ситуации |
| **Умения** | • Прилага мерки за безопасност на работното място<br>• Спазва хигиенните норми на работното място |

ПРОЕКТ

| | |
|---|---|
| | • Прилага инструкции за безопасна работа<br>• Реагира правилно при аварийни ситуации |
| **Компетентности** | • Спазва стриктно мерките за безопасност при изпълнение на различните трудови дейности |
| **Резултат от учене 1.2** | **Осъществява превантивна дейност за опазване на околната среда** |
| **Знания** | • Познава нормативните актове, свързани с опазването на околната среда и ЗБУТ<br>• Познава трудовоправните норми, свързани със ЗБУТ<br>• Разяснява общите изисквания за осигуряване на ЗБУТ съобразно спецификата на провежданата дейност и изискванията на техническото, технологичното и социалното развитие с цел защита на живота, здравето и работоспособността на работещите |
| **Умения** | • Търси информация за устойчиви практики, приложими в конкретната професионална дейност<br>• Изпълнява дейности по събиране и съхраняване на опасни продукти, излезли от употреба уреди и консумативи съобразно правилата за рециклиране<br>• Използва технологии и материали, щадящи околната среда<br>• Спазва практики за пестене на вода, енергия и други ресурси на работното място |
| **Компетентности** | • Правилно обработва отпадъците на работното място съобразно изискванията за сортиране<br>• Вярно и точно разпознава замърсяващи фактори на работното място и съдейства за ограничаване на въздействието им<br>• Способен е стриктно да следва утвърдените правила и изисквания за опазване на околната среда |
| **Критерии за оценяване на ЕРУ** | **Част по теория на професията:**<br>• Владее теоретични знания за:<br>– хигиенните норми<br>– здравословните и безопасните условия на труд на работното място<br>– овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ<br>– превантивната дейност за опазване на околната среда<br>**Част по практика на професията:**<br>• Избира своевременно най-адекватния тип поведение при зададената рискова ситуация<br>• Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ |
| **Средства за оценяване** | **Част по теория:** писмен изпит<br>**Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание |
| **ЕРУ 2** | **Икономика и предприемачество** |
| **Резултат от учене 2.1** | **Познава основите на пазарната икономика** |
| **Знания** | • Познава основни икономически понятия – търсене, предлагане, пазар, конкуренция, цена<br>• Познава ролята на държавата в икономиката – данъци, бюджет, регулации |

ПРОЕКТ

| | |
|---|---|
| | • Обяснява дейността на организацията в контекста на основни икономически принципи и понятия<br>• Разяснява основни понятия във финансите – приходи, разходи, печалба, инвестиции<br>• Разбира значението на социалната и екологичната отговорност при ръководене на бизнес |
| **Умения** | • Използва основни икономически понятия, като търсене, предлагане, пазар, конкуренция и цена при изпълнение на професионалните си задачи<br>• Отчита значението на основните финансови показатели, като приходи, разходи, печалба и инвестиции |
| **Компетентности** | • Прилага правилата и изискванията, свързани с ролята на държавата в икономиката, включително данъци, бюджет и регулации, в рамките на работната среда и своите професионални ангажименти |
| **Резултат от учене 2.2** | **Познава основите на предприемачеството** |
| **Знания** | • Познава същността и ролята на предприемачеството в икономиката<br>• Изрежда основните стъпки при стартиране на бизнес, включително генериране на идея, пазарно проучване, изготвяне на бизнес план<br>• Изброява видовете фирми и организационно-правни форми на стопанска дейност |
| **Умения** | • Разграничава видовете фирми и организационно-правните форми на стопанска дейност<br>• Прилага знания за предприемачеството в работната си среда |
| **Компетентности** | • Идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания<br>• Предлага решения за подобряване на дейността в съответствие с технологичните и организационните изисквания<br>• При необходимост представя идеи и предложения пред клиенти, инвеститори или партньори, като аргументира решенията си |
| **Критерии за оценяване на ЕРУ** | **Част по теория на професията:**<br>• Владее основните теоретични знания и понятия в областта на икономиката<br>• Владее основните теоретични постановки в областта на предприемачеството<br>**Част по практика на професията:**<br>• Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус<br>• Участва в разработването на бизнес план на фирмата според изискванията на предварително дефинираното задание |
| **Средства за оценяване** | **Част по теория:** писмен изпит<br>**Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание |

**3.2.2. Отраслова професионална подготовка по професията**

| **ЕРУ 3** | **Основи на визуалната композиция и формообразуване** |
|---|---|



ПРОЕКТ

| **Резултат от учене 3.1** | **Прилага основни принципи на визуалната композиция** |
|---|---|
| **Знания** | • Описва основните елементи на композицията: точка, линия, равнина, форма, ритъм, равновесие<br>• Разграничава симетрия и асиметрия, визуален център и йерархия<br>• Обяснява ролята на композицията за въздействието на визуалния образ |
| **Умения** | • Използва композиционни принципи при подреждане на визуални елементи<br>• Създава визуални решения със спазени пропорции, баланс и ритъм<br>• Адаптира композиционната структура към формат и медия |
| **Компетентности** | • Изгражда визуално хармонични и функционални композиции в контекста на зададена задача |
| **Резултат от учене 3.2** | **Моделира дву- и триизмерни визуални форми** |
| **Знания** | Дефинира видовете основни геометрични и органични форми<br>Разбира принципите на изграждане на обем и перспектива<br>Разграничава плоско и обемно визуално представяне |
| **Умения** | • Създава форми чрез рисуване, моделиране или дигитални средства<br>• Представя обем и пространствени отношения чрез скица или макет<br>• Използва перспективни линии, сянка и мащаб за изразяване на дълбочина |
| **Компетентности** | • Моделира визуални форми и композиции в съответствие с проектната идея и пространствената логика |
| **Резултат от учене 3.3** | **Скицира и визуализира идеи в проектен контекст** |
| **Знания** | • Разграничава видове скици: идейна, техническа, конструктивна<br>• Описва етапите на визуално проектиране чрез ръчно и цифрово скициране<br>• Разбира функцията на скицата като средство за комуникация на идея |
| **Умения** | • Скицира обекти, сцени и идеи в различни гледни точки и формати<br>• Представя движения, обеми и структура с минимални изразни средства<br>• Визуализира идеи, съчетавайки текст и образ |
| **Компетентности** | • Използва скица като инструмент за визуално планиране и представяне на проектни концепции и решения |
| **Резултат от учене 3.4** | **Оценява композиционната цялост на визуалния продукт** |
| **Знания** | • Дефинира критерии за визуален баланс, ритъм и център на интерес<br>• Разпознава грешки и дисбаланси в композиционна структура<br>• Разбира връзката между форма, функция и въздействие |
| **Умения** | • Анализира съществуващи визуални композиции спрямо зададени критерии<br>• Сравнява и обосновава различни композиционни решения<br>• Прави корекции на визуални структури с цел постигане на цялост |

ПРОЕКТ

| | |
|---|---|
| **Компетентности** | • Извършва визуален анализ и самокорекция за подобряване на композицията и формата, като прилага композиционните принципи |
| **Критерии за оценяване на ЕРУ** | **Част по теория на професията:**<br>• Описва елементите и принципите на визуалната композиция и формообразуване.<br>• Разграничава видове форми и скици и обяснява ролята им в създаването на визуално съдържание<br>**Част по практика на професията:**<br>• Изпълнява визуални задачи с приложени композиционни принципи, обем и структура<br>• Използва скици за визуализиране на идеи и прилага самостоятелно визуален анализ и корекция |
| **Средства за оценяване** | **Част по теория:** писмен изпит<br>**Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание |
| **ЕРУ 4** | **Цветознание и визуален ритъм** |
| **Резултат от учене 4.1** | **Познава характеристиките и взаимодействието на цветовете** |
| **Знания** | • Разграничава основни и вторични цветове и тяхната организация в цветови кръг<br>• Описва характеристики, като нюанс, оттенък, наситеност и яркост<br>• Обяснява психологическото въздействие на цветовете |
| **Умения** | • Идентифицира цветове по характеристика и роля в композиция<br>• Сравнява цветови двойки по въздействие и хармония<br>• Обяснява взаимодействия между близки и контрастни цветове |
| **Компетентности** | • Анализира и интерпретира цветовите отношения с оглед на визуалното им въздействие |
| **Резултат от учене 4.2** | **Използва цветови контрасти, хармонии и символика** |
| **Знания** | • Изброява основни видове контрасти (топло/студено, светло/тъмно, основни/допълнителни, спомагателни и др.)<br>• Разграничава видове хармонии: аналогична, триадна, монохромна<br>• Изрежда символични значения на цветовете в различни култури |
| **Умения** | • Създава цветови схеми с изразен контраст или хармония<br>• Избира цветови комбинации, съответстващи на зададено послание<br>• Прилага символиката на цвета в конкретен визуален контекст |
| **Компетентности** | • Използва целенасочено цветови средства за постигане на комуникационно въздействие |
| **Резултат от учене 4.3** | **Прилага цветови решения за подсилване на визуалното въздействие** |
| **Знания** | • Дефинира принципи на визуалното възприятие, свързани с цвят<br>• Разбира връзката между цвят, форма и фон<br>• Описва как цветът влияе на визуалния акцент и йерархията в изображението |
| **Умения** | • Използва цветови решения за привличане на вниманието<br>• Подсилва визуални елементи чрез контраст и акцентиране |

ПРОЕКТ

| | |
|---|---|
| | • Прилага цветове така, че да подобри четивността, настроението и асоциативното възприемане |
| **Компетентности** | • Подбира и използва цветове в подкрепа на комуникативната цел на визуалния продукт |
| **Резултат от учене 4.4** | **Разбира ролята на светлина и сянка за създаване на обем** |
| **Знания** | • Изброява основни източници на светлина и посоки на осветление<br>• Обяснява как светлината влияе върху формата, контраста и дълбочината<br>• Разпознава видове сенки и отражения |
| **Умения** | • Визуализира обем чрез насочена светлина и сенки<br>• Създава и подчертава форма чрез осветяване в ръчна или цифрова среда<br>• Прилага светлосенъчни ефекти в скица или визуален проект |
| **Компетентности** | • Използва светлина и сянка като средство за изразяване на форма, обем и атмосфера |
| **Критерии за оценяване на ЕРУ** | **Част по теория на професията:**<br>• Демонстрира знания относно характеристиките и взаимодействието на цветовете<br>• Владее основни понятия за цветови контрасти, хармонии и символика<br>**Част по практика на професията:**<br>• Използва цветови решения за изграждане на визуално въздействие<br>• Прилага светлина и сянка за създаване на обем и акцентиране във визуална композиция |
| **Средства за оценяване** | **Част по теория:** писмен изпит<br>**Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание |
| **ЕРУ 5** | **Типография и графична култура** |
| **Резултат от учене 5.1** | **Познава историята и изразните възможности на шрифта** |
| **Знания** | • Дефинира основни етапи в развитието на типографията<br>• Разграничава типове шрифтове според историческата и културната им рамка<br>• Разбира ролята на шрифта като визуален и комуникационен елемент |
| **Умения** | • Идентифицира шрифтовете по стил и приложение<br>• Свързва типографията с контекста на визуалната комуникация<br>• Анализира визуалната експресивност на различни шрифтове |
| **Компетентности** | • Демонстрира осъзнато отношение към шрифта като носител на смисъл и културна идентичност |
| **Резултат от учене 5.2** | **Подбира подходящи шрифтове спрямо съдържанието и целта на визуалния продукт** |
| **Знания** | • Обяснява архитектурата на шрифта, характеристиките на основни шрифтови семейства и стилове<br>• Изрежда принципи за избор на шрифт според функция и аудитория |

ПРОЕКТ

| | |
|---|---|
| | • Разграничава декоративен, функционален и информационен шрифт |
| **Умения** | • Избира шрифт в зависимост от темата, средата и предназначението<br>• Сравнява шрифтове по визуално въздействие, четливост и поставяне на смислово ударение<br>• Съчетава шрифтове в рамките на единна визуална концепция |
| **Компетентности** | • Подбира и прилага адекватни типографски решения, съобразени с комуникационната цел на проекта |
| **Резултат от учене 5.3** | **Оформя текстови елементи чрез композиционни, типографски и йерархични принципи** |
| **Знания** | • Обяснява йерархията на текстови структури (заглавие, подзаглавие, основен текст)<br>• Разбира принципите на подравняване, междубуквено и междуредово пространство<br>• Описва ролята на визуалния ритъм и бялото пространство |
| **Умения** | • Оформя текстови блокове с логическа и визуална подреденост<br>• Прилага принципи на йерархия, четивност и контраст<br>• Използва типографска мрежа и композиционно равновесие |
| **Компетентности** | • Оформя текст в рамките на визуална структура, която улеснява възприемането и подчертава съдържанието |
| **Резултат от учене 5.4** | **Развива усет за композиция в текстово-визуална среда** |
| **Знания** | • Изброява принципи на композиция в рамките на смесени медии (текст и изображение)<br>• Разбира ефекта от съчетаването на графични и текстови елементи<br>• Дефинира ролята на мащаб, позициониране и контраст в текста |
| **Умения** | • Съчетава текст и изображение в балансирана визуална структура<br>• Настройва йерархията на информацията според визуалната логика<br>• Адаптира оформление към различни формати (екран, печат, табло и др.) |
| **Компетентности** | • Прилага интегрирани решения за визуална комуникация в текстово-графичен контекст |
| **Критерии за оценяване на ЕРУ** | **Част по теория на професията:**<br>• Демонстрира знания относно историята, класификацията и приложението на шрифта<br>• Владее основни понятия за типографски принципи и визуална йерархия<br>**Част по практика на професията:**<br>• Оформя текстови елементи в композиционно и функционално издържана структура<br>• Прилага адекватни типографски решения в зависимост от комуникационната цел |
| **Средства за оценяване** | **Част по теория:** писмен изпит<br>**Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание |

ПРОЕКТ

| | |
|---|---|
| **ЕРУ 6** | **Изпълнение на визуален проект в съответствие с технически, етични и правни изисквания** |
| **Резултат от учене 6.1** | **Организира работния процес съобразно спецификата на визуалния проект** |
| **Знания** | • Изрежда основните етапи в изпълнението на визуален проект<br>• Описва изискванията за времева, техническа и материална организация<br>• Разграничава ролите и отговорностите в индивидуален и екипен проект |
| **Умения** | • Планира последователност от дейности спрямо зададена задача<br>• Изготвя график и структурира работната среда<br>• Проследява изпълнението на задачи в рамките на проекта |
| **Компетентности** | • Организира ефективно и самостоятелно работния процес при изпълнение на визуален проект |
| **Резултат от учене 6.2** | **Използва материали, инструменти и дигитални ресурси в съответствие с технологичните изисквания** |
| **Знания** | • Описва специфичните свойства на основни материали и дигитални формати<br>• Дефинира техническите параметри на използваните инструменти и устройства<br>• Разбира как да адаптира материалите спрямо изискванията на визуалната среда |
| **Умения** | • Избира подходящи средства и технологии според целта на проекта<br>• Работи с инструменти и програми по безопасен и ефективен начин<br>• Подготвя технически файлове според зададени спецификации |
| **Компетентности** | • Използва технологични ресурси съобразно изискванията на проекта и средата за реализация |
| **Резултат от учене 6.3** | **Прилага правила за безопасна и отговорна работа в работна и дигитална среда** |
| **Знания** | • Обяснява основните правила за безопасност в работна среда<br>• Разграничава добри практики за киберсигурност и защита на лични данни<br>• Описва начин за съхраняване и архивиране на файлове в сигурна дигитална среда |
| **Умения** | • Прилага правила за безопасност при работа с техника, материали и електроника<br>• Работи отговорно в споделени и мрежови среди<br>• Използва резервни копия и системи за съхранение на работни файлове |
| **Компетентности** | • Гарантира безопасна, отговорна и етично съобразена работа в аналогова и дигитална среда |
| **Резултат от учене 6.4** | **Спазва етични стандарти и авторски права при създаване и разпространение на визуално съдържание** |
| **Знания** | • Дефинира основните понятия от Закона за авторското право и сродните му права |

ПРОЕКТ

| | |
|---|---|
| | • Разграничава оригинално съдържание от копирано или неразрешено използвано<br>• Разбира как се регулира споделянето на изображения и медийни продукти |
| **Умения** | • Посочва публични източници и използва съответни за изпълнението на проекта материали<br>• Оценява рискове, свързани с нарушаване на ЗАПСП<br>• Прилага етични правила при създаване и публикуване на визуално съдържание |
| **Компетентности** | • Спазва Закона за авторското право и професионалната етика при създаване, използване и разпространение на визуални продукти и завършени проекти |
| **Критерии за оценяване на ЕРУ** | **Част по теория на професията:**<br>• Демонстрира знания относно организацията на проекта, техническите параметри и етичните изисквания<br>• Владее понятия, свързани с безопасност, авторско право и дигитална отговорност<br>**Част по практика на професията:**<br>• Организира изпълнението на визуален проект, като използва подходящи материали и дигитални средства<br>• Работи отговорно и законосъобразно в реална или симулирана проектна ситуация |
| **Средства за оценяване** | **Част по теория:** писмен изпит<br>**Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание |

### 3.2.3. Специфична професионална подготовка по професията

| **ЕРУ 7** | **Работа с фотографска техника и осветление** |
|---|---|
| **Резултат от учене 7.1** | **Избира подходяща фотографска техника според жанра и контекста на заснемане** |
| **Знания** | • Описва основните характеристики на различни видове фотоапарати – филмови, цифрови, огледално-рефлексни и безогледални<br>• Разглежда предназначението на различни видове обективи и принадлежности<br>• Разграничава жанровете във фотографията и специфичните изисквания към техниката<br>• Разграничава основни термини на чужд език, свързани с фотографска техника и принадлежности |
| **Умения** | • Избира подходяща камера и принадлежности спрямо обекта, жанра и работната среда<br>• Настройва основни параметри на фотоапарата (чувствителност на сензора, скорост, бленда)<br>• Прилага технически критерии при подбора на техника за конкретна задача |
| **Компетентности** | • Взема обосновано решение за използване на подходяща техника според фотографската задача |

ПРОЕКТ

| | |
|---|---|
| **Резултат от учене 7.2** | **Използва принадлежности и аксесоари за постигане на техническа и художествена точност** |
| **Знания** | • Обяснява ролята на аксесоари, като стативи, филтри, дистанционни спусъци, отражатели<br>• Описва ефекта на използването на различни видове филтри и обективи<br>• Познава принципите на стабилност и контрол при снимане |
| **Умения** | • Инсталира и използва принадлежности, осигуряващи техническа стабилност<br>• Снима при използване на филтри и допълнителни оптични ефекти<br>• Прилага технически средства за контрол върху експонацията и композицията<br>• Използва чуждоезични технически ръководства при настройка и употреба на фотографско оборудване |
| **Компетентности** | • Осигурява необходимата техническа прецизност чрез избор и употреба на принадлежности |
| **Резултат от учене 7.3** | **Работи с постоянно и импулсно осветление в студийна и външна среда** |
| **Знания** | • Описва видовете светлина – естествена, изкуствена, постоянна, импулсна<br>• Разграничава модификатори на светлина – чадъри, софтбоксове, рефлектори<br>• Обяснява връзката между осветление и експонация |
| **Умения** | • Изгражда светлинна схема за заснемане в студио и на терен<br>• Настройва осветителни тела според нуждите на сцената<br>• Комбинира различни източници на светлина за постигане на желан ефект |
| **Компетентности** | • Използва осветлението като изразно средство за реализиране на фотографски замисъл |
| **Резултат от учене 7.4** | **Настройва фотоапарата и осветлението според средата и обекта на снимане** |
| **Знания** | • Обяснява принципите за правилна експозиция и баланс на бялото<br>• Разглежда влиянието на цветова температура върху кадъра<br>• Описва факторите, влияещи върху експонацията |
| **Умения** | • Настройва апарата за работа при различни светлинни условия<br>• Прилага техники за бял баланс, фокус и експонация<br>• Използва измервателни уреди за контрол |
| **Компетентности** | • Осигурява оптимални технически условия за заснемане чрез коректна настройка на оборудването |
| **Критерии за оценяване на ЕРУ** | **Част по теория на професията:**<br>• Разпознава и анализира основните видове техника и осветление<br>• Обяснява принципите на работа с фотографско оборудване и осветителни тела<br>**Част по практика на професията:**<br>• Подготвя и използва фотографска техника и осветление при реална задача<br>• Извършва заснемане с техническа точност и творчески подход |

ПРОЕКТ

| | |
|---|---|
| **Средства за оценяване** | **Част по теория:** писмен изпит<br>**Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание |
| **ЕРУ 8** | Избор на обект, композиция и кадриране |
| **Резултат от учене 8.1** | **Определя обекта на снимане според фотографската задача** |
| **Знания** | • Описва основните жанрове във фотографията и техните характеристики<br>• Разглежда спецификите на различни обекти – хора, предмети, сцени, събития<br>• Обяснява ролята на междукултурния контекст при визуалната комуникация и избора на фотографски обект<br>• Обяснява връзката между съдържанието на кадъра и комуникационната цел |
| **Умения** | • Анализира фотографско задание с оглед на контекста, целевата аудитория и жанра<br>• Подбира подходящ обект, среда и момент за заснемане<br>• Съгласува избора на обект с изразните средства на фотографията |
| **Компетентности** | • Взема обосновани решения за избора на обект в зависимост от жанра, техническите условия и целта<br>• Адаптира визуалната и езиковата комуникация спрямо аудиторията и културната среда при планиране на кадъра |
| **Резултат от учене 8.2** | **Прилага принципите на композиция при изграждане на кадъра** |
| **Знания** | • Разграничава основни композиционни принципи – правило на третините, диагонал, рамкиране<br>• Обяснява значението на линия, форма, цвят и светлина за композицията<br>• Познава връзката между композиционна структура и визуално въздействие |
| **Умения** | • Използва визуални средства за изграждане на балансирана композиция<br>• Организира елементите в кадъра с цел постигане на фокус и въздействие<br>• Променя позицията, ъгъла и дистанцията за постигане на желаната композиция |
| **Компетентности** | • Създава кадри с композиционна логика и визуална ефективност, съответстващи на замисъла |
| **Резултат от учене 8.3** | • Използва кадриране и зрителна перспектива за постигане на визуален ефект |
| **Знания** | • Обяснява видовете кадриране – близък, среден, общ, детайл<br>• Разграничава типове перспектива – линейна, въздушна, субективна<br>• Разглежда влиянието на ъгъла и фокусното разстояние върху възприятието |
| **Умения** | • Променя формата и границите на кадъра с цел композиционно решение<br>• Използва зрителна перспектива за акцентиране или изкривяване на пространството |

ПРОЕКТ

| | |
|---|---|
| | • Експериментира с композиционни рамки и дълбочина |
| **Компетентности** | • Управлява кадрирането и перспективата според естетическите и комуникационните цели |
| **Резултат от учене 8.4** | **Оценява естетическото и съдържателното въздействие на кадъра** |
| **Знания** | • Описва визуалните индикатори за баланс, ритъм и акцент в изображението<br>• Познава критериите за фотографска оценка – техническа, естетическа, концептуална<br>• Обяснява ефекта от избор на гледна точка, обект и композиция |
| **Умения** | • Анализира готови кадри по зададени естетически и комуникационни критерии<br>• Прави подбор на изображения според изискванията на проекта или клиента<br>• Изразява визуално оценъчно мислене и аргументира избора си |
| **Компетентности** | • Прилага критерии за оценка при избор на окончателно изображение за публикация или представяне |
| **Критерии за оценяване на ЕРУ** | **Част по теория на професията:**<br>• Разпознава основни композиционни принципи и визуални стратегии<br>• Обяснява логиката на кадриране и подреждане на визуални елементи<br>**Част по практика на професията:**<br>• Заснема кадри, използвайки композиционни и перспективни техники<br>• Оценява готови изображения и аргументира избора на финални кадри |
| **Средства за оценяване** | **Част по теория:** писмен изпит<br>**Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание |
| **ЕРУ 9** | **Заснемане на студийни и външни фотографии** |
| **Резултат от учене 9.1** | **Подготвя технически и организационно процеса на снимане** |
| **Знания** | • Описва етапите на подготовка за фотозаснемане<br>• Разглежда специфичните изисквания към различни фотографски жанрове<br>• Разграничава видовете фотографска локация и технически свързаните с тях |
| **Умения** | • Извършва планиране на фотозаснемането според заданието и мястото на изпълнение<br>• Подбира подходящо оборудване и аксесоари за конкретна снимачна ситуация<br>• Проверява осветеност, настройки на камерата и средата |
| **Компетентности** | • Организира ефективно заснемането, отчитайки условията на средата и целта на задачата |
| **Резултат от учене 9.2** | **Заснема изображения в студийна среда** |

ПРОЕКТ

| | |
|---|---|
| **Знания** | • Обяснява принципите на студийното осветление и контрола на светлината<br>• Различава типове осветителни тела и модификатори на светлина<br>• Познава параметри за работа в контролирана среда |
| **Умения** | • Изгражда осветителна схема според обекта и визията<br>• Използва фонове, отражатели и насочващи елементи<br>• Заснема серии кадри с корекции на експозиция, композиция и поза |
| **Компетентности** | • Реализира студийна фотосесия с контрол върху техническите и естетическите параметри |
| **Резултат от учене 9.3** | **Заснема изображения в естествена или външна среда** |
| **Знания** | • Разграничава характеристиките на естествена светлина в различни части на деня<br>• Описва влиянието на атмосферни условия и фон върху фотографията<br>• Познава техники за стабилизиране и балансиране при заснемане на открито |
| **Умения** | • Избира композиционно ефективна гледна точка и осветеност<br>• Настройва камерата според външни условия – светлина, контраст, дълбочина<br>• Работи с допълнително оборудване – стативи, филтри, светкавици |
| **Компетентности** | • Заснема технически коректни и визуално въздействащи изображения извън студио |
| **Резултат от учене 9.4** | **Адаптира поведението си спрямо снимачната среда и обекта** |
| **Знания** | • Разграничава поведенчески подходи според обекта – модел, предмет, сцена<br>• Описва етичните принципи при заснемане на хора и събития<br>• Познава значението на комуникацията при портретна и репортажна фотография |
| **Умения** | • Създава спокойна и продуктивна атмосфера при заснемане<br>• Указва поза, израз или действие при необходимост<br>• Общува с клиенти или участници в заснемането на чужд език при подготовка и реализация на снимки<br>• Работи дискретно и уважително в деликатни контексти |
| **Компетентности** | • Умело комуникира и взаимодейства с обекта на заснемане в съответствие с етиката на професията<br>• Използва чужд език при координация на процеса на фотозаснемане с международни екипи |
| **Критерии за оценяване на ЕРУ** | **Част по теория на професията:**<br>• Разпознава ключовите фактори при студийно и външно заснемане<br>• Обяснява методи за управление на светлина и настройка на техника<br>**Част по практика на професията:**<br>• Извършва фотозаснемане в контролирана и естествена среда<br>• Демонстрира адекватно поведение спрямо обекта и ситуационния контекст |
| **Средства за оценяване** | **Част по теория:** писмен изпит |

ПРОЕКТ

| | |
|---|---|
| | **Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание |
| **ЕРУ 10** | **Обработка на снимки с помощта на специализиран софтуер** |
| **Резултат от учене 10.1** | **Извършва базова дигитална обработка на снимки** |
| **Знания** | • Обяснява разликата между растерен и векторен формат<br>• Разграничава основните параметри на изображение – размер, резолюция, цветови модел<br>• Разграничава интерфейси и терминология на чужд език, използвана в софтуер за фотографска обработка<br>• Изброява основни инструменти за корекция в графични програми |
| **Умения** | • Използва програмен интерфейс и помощни ресурси на чужд език<br>• Извършва изрязване, преоразмеряване и завъртане на изображения<br>• Прилага автоматични и ръчни корекции на яркост, контраст и цвят<br>• Съхранява изображението във формат, подходящ за дигитална или печатна употреба |
| **Компетентности** | • Прилага технически коректна основна обработка с оглед на зададената цел |
| **Резултат от учене 10.2** | **Използва техники за ретуш и подобряване на изображение** |
| **Знания** | • Описва методите за ретуш – корекция на кожа, отстраняване на дефекти, балансиране на тонове<br>• Обяснява ролята на маски, слоеве и селекции<br>• Разграничава недеструктивни от деструктивни техники за редакция |
| **Умения** | • Прилага маскиране, клониране, изглаждане и филтриране на зони<br>• Използва коригиращи слоеве за фино регулиране на изображението<br>• Възстановява и подобрява детайли, като запазва естествен вид |
| **Компетентности** | • Извършва фоторетуш с внимание към естетиката и автентичността на изображението |
| **Резултат от учене 10.3** | **Извършва художествена обработка и изгражда визуален стил** |
| **Знания** | • Разграничава визуални стилове и естетически подходи при обработка<br>• Описва ефекта на филтри, градиенти, текстури и наслагвания<br>• Дефинира принципи на цветова корекция и колоритна атмосфера |
| **Умения** | • Създава фотографски облик чрез наслагване и филтриране<br>• Използва комбинации от ефекти за създаване на последователна визуална идентичност<br>• Променя цветови гами и осветеност с художествена цел |
| **Компетентности** | • Превръща изображение в цялостно визуално послание чрез стилизирана обработка |
| **Критерии за оценяване на ЕРУ** | **Част по теория на професията:**<br>• Разяснява видовете обработка и специфики на софтуерните инструменти |

ПРОЕКТ

| | |
|---|---|
| | • Аргументира избор на техники и подход за дигитална и печатна реализация<br>**Част по практика на професията:**<br>• Обработва снимки според конкретно задание – ретуш, стилизация, форматиране<br>• Подготвя и експортира файл в подходяща форма за печат/уеб |
| **Средства за оценяване** | **Част по теория:** писмен изпит<br>**Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание |
| **ЕРУ 11** | **Подготовка на фотографии за печат или дигитална публикация** |
| **Резултат от учене 11.1** | **Разграничава изискванията за печатна и дигитална публикация на изображения** |
| **Знания** | • Описва спецификите на печатни и екранни медии<br>• Посочва разликите между цветови модели (RGB, CMYK)<br>• Обяснява параметри, като резолюция, формат, размер, профил<br>• Познава жанрове и структури на текстове, свързани с фотографията на чужд език |
| **Умения** | • Подбира технически параметри според типа публикация<br>• Използва шаблони и настройки според изискванията на клиента<br>• Прилага базови принципи за оптимизация на файлове |
| **Компетентности** | • Оценява техническата готовност на изображението според крайното му предназначение |
| **Резултат от учене 11.2** | **Прилага подходящи формати и цветови модели при подготовка на изображения** |
| **Знания** | • Разграничава файлови формати и техните характеристики<br>• Обяснява съвместимостта на формати с платформи и носители<br>• Описва влиянието на цветовия модел върху крайния резултат |
| **Умения** | • Избира подходящ формат за съхранение или предаване на файл<br>• Конвертира изображения между цветови модели и формати<br>• Настройва цветови профили според стандартите |
| **Компетентности** | • Прилага оптимален файлов формат и цветови режим според типа проект |
| **Резултат от учене 11.3** | **Финализира изображения преди предаване** |
| **Знания** | • Изброява стъпки за контрол на качеството преди печат или публикуване<br>• Описва инструменти за проверка на резолюция, изрязване, цветови профили<br>• Посочва често срещани технически грешки и начини за тяхното отстраняване |
| **Умения** | • Извършва финална проверка на файла<br>• Отстранява технически несъответствия<br>• Създава и запазва финална версия с нужните параметри<br>• Превежда текстови описания на чужд език за употреба в изложби, онлайн публикации и портфолиа |
| **Компетентности** | • Осигурява коректна техническа подготовка на изображението за печат или дигитално разпространение |

ПРОЕКТ

| | |
|---|---|
| **Резултат от учене 11.4** | **Съхранява и архивира изображенията съгласно изискванията** |
| **Знания** | • Обяснява принципите за архивиране на файлове<br>• Посочва рискове от загуба на данни и необходимост от резервни копия<br>• Описва системи за каталогизиране и маркиране на изображения |
| **Умения** | • Организира папки и наименова файлове по зададени критерии<br>• Създава архивни копия и ги съхранява в подходящ формат<br>• Поддържа структуриран и достъпен визуален архив |
| **Компетентности** | • Осигурява дългосрочно съхранение и бърз достъп до изображения в професионален контекст |
| **Критерии за оценяване на ЕРУ** | **Част по теория на професията:**<br>• Обяснява технически изисквания към изображенията според вида публикация<br>• Разглежда параметри и възможни грешки при подготовка за печат/уеб<br>**Част по практика на професията:**<br>• Подготвя изображение според технически параметри за печат/екран<br>• Извършва финална проверка и създава правилно наименуван и структуриран архив |
| **Средства за оценяване** | **Част по теория:** писмен изпит<br>**Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание |
| **ЕРУ 12** | **Създаване на авторска фотоистория или серия** |
| **Резултат от учене 12.1** | **Планира авторска фотоистория или серия** |
| **Знания** | • Разграничава основни жанрове на фоторазказа<br>• Описва структурата на визуален наратив<br>• Обяснява принципите на изграждане на идея и сюжет<br>• Посочва целеви групи и подходи за въздействие върху аудиторията<br>• Разбира текстови жанрове на чужд език – фотоесе, изложбени текстове, конкурсни условия |
| **Умения** | • Определя тема и послание на фотоисторията<br>• Създава план и сценарий за реализиране на идеята<br>• Анализира референции и вдъхновения<br>• Подбира локации и обекти, съответстващи на концепцията |
| **Компетентности** | • Формулира обосновано идея за авторска фотоистория с ясно изразено послание |
| **Резултат от учене 12.2** | **Изпълнява заснемането на серия от фотографии, обединени в концепция** |
| **Знания** | • Разпознава техническите параметри, влияещи върху серия от снимки<br>• Обяснява ролята на композиция и ритъм в поредица от кадри<br>• Посочва техники за постигане на стилова и визуална последователност<br>• Описва методи за контрол на осветлението и експозицията при различни условия |

ПРОЕКТ

| | |
|---|---|
| **Умения** | • Заснема изображения с последователност и координация<br>• Настройва камерата според зададените естетически критерии<br>• Поддържа техническа консистентност между кадрите<br>• Използва светлина и перспектива за постигане на желан ефект |
| **Компетентности** | • Реализира фотоистория, следвайки поставена концепция и технически параметри<br>• Използва чужд език при подготовка и представяне на концепции за фотоистории с международна насоченост |
| **Резултат от учене 12.3** | **Редактира и подбира кадри за изграждане на цялостен разказ** |
| **Знания** | • Изброява критерии за селекция на кадри в серия<br>• Обяснява принципите за монтаж и подредба на снимки<br>• Посочва подходи за изграждане на драматургия и ритъм<br>• Разграничава инструменти за корекция и балансиране на изображение |
| **Умения** | • Подбира подходящи изображения, съответстващи на замисъла<br>• Коригира цветове, контраст и експозиция за хармония в серията<br>• Създава логическа и визуална свързаност между кадрите<br>• Използва софтуер за базова обработка и композиране на фоторазказ |
| **Компетентности** | • Изгражда убедителна и визуално подредена история чрез подбрани и обработени кадри |
| **Критерии за оценяване на ЕРУ** | **Част по теория на професията:**<br>• Разглежда структурата и жанровите характеристики на фотоистория<br>• Обяснява принципи за изграждане на визуален разказ<br>**Част по практика на професията:**<br>• Реализира серия от фотографии с визуална и тематична свързаност<br>• Представя проекта с кратък текст и подходящ визуален носител |
| **Средства за оценяване** | **Част по теория:** писмен изпит<br>**Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание |
| **ЕРУ 13** | **Представяне на фотографско портфолио** |
| **Резултат от учене 13.1** | **Анализира целите и аудиторията на портфолиото** |
| **Знания** | • Разграничава видове портфолио – академично, артистично, търговско<br>• Описва целите на представянето – кандидатстване, самоизява, продажба<br>• Изброява критерии за избор на съдържание според аудиторията<br>• Обяснява ролята на визуалната идентичност в портфолио |
| **Умения** | • Определя целевата аудитория и съответстващ стил на представяне<br>• Подбира кадри в зависимост от желаната цел<br>• Аргументира избора на тематичен и жанров фокус<br>• Изготвя кратка презентационна концепция |
| **Компетентности** | • Формулира стратегия за изграждане на портфолио спрямо професионалния си профил и цел |
| **Резултат от учене 13.2** | **Организира съдържание в портфолио** |

ПРОЕКТ

| | |
|---|---|
| **Знания** | • Описва принципи за подредба и логическа структура на изображения<br>• Разграничава роли на водещо, допълващо и свързващо изображение<br>• Посочва подходи за изграждане на визуален ритъм и балансираност<br>• Обяснява значението на редакторски избор и елиминиране на слаб материал |
| **Умения** | • Селектира подходящи изображения според целта и контекста<br>• Подрежда снимки в последователност, отразяваща стил и развитие<br>• Включва разнообразни теми, жанрове и техники при нужда<br>• Изготвя план за визуално и текстово съдържание<br>• Представя портфолио на чужд език, използвайки професионална терминология |
| **Компетентности** | • Изгражда професионално структурирано портфолио с ясно визуално послание<br>• Комуникира ефективно на чужд език с потенциални международни клиенти, възложители или галерии |
| **Резултат от учене 13.3** | **Оформя фотографското портфолио в избран носител** |
| **Знания** | • Изброява видове носители – печатно портфолио, електронен формат, уебсайт, социална платформа<br>• Обяснява технически изисквания за оформление и публикуване<br>• Разграничава платформи и приложения за представяне на портфолио<br>• Описва принципи за съвместимост, резолюция и метаинформация |
| **Умения** | • Използва подходящ софтуер за изграждане на дигитално или печатно портфолио<br>• Подготвя файлове с подходящи параметри за публикуване<br>• Включва кратки описания, заглавия и лична информация<br>• Прилага последователен визуален стил |
| **Компетентности** | • Оформя портфолио, съобразено с технически стандарти и професионални практики |
| **Резултат от учене 13.4** | **Презентира портфолиото пред аудитория или потенциален възложител** |
| **Знания** | • Обяснява основни елементи на ефективна презентация<br>• Описва вербални и визуални стратегии за комуникация на творческа идея<br>• Разграничава формати на представяне – изложба, среща, дигитална платформа<br>• Посочва етикет и поведение при професионално представяне |
| **Умения** | • Представя портфолиото с кратко лично представяне<br>• Аргументира избора на кадри и концепция<br>• Отговаря на въпроси и коментари на аудиторията<br>• Използва вербални и визуални средства за убеждаване |
| **Компетентности** | • Презентира портфолиото по убедителен и професионален начин пред различни публики |

ПРОЕКТ

| | |
|---|---|
| **Критерии за оценяване на ЕРУ** | **Част по теория на професията:**<br>• Обяснява структури и цели на портфолиото<br>• Анализира формати и технически изисквания<br>**Част по практика на професията:**<br>• Изготвя пълноценно портфолио с ясно визуално послание<br>• Представя проекта пред аудитория с аргументирано обяснение |
| **Средства за оценяване** | **Част по теория:** писмен изпит<br>**Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание |

**4. Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията „Фотография“**

| Степен на професионална квалификация | Ниво по ЕКР/НКР | ЕРУ № … от списъка по т. 3.1. |
|---|---|---|
| **III** | **4** | ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 7<br>ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 8<br>ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 9<br>ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 10<br>ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 11<br>ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 12<br>ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 13 |

**5. Изисквания към материалната база**

**5.1. Изисквания към кабинетите за обучение по теория на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер**

Обучението по теория се провежда в учебен кабинет или специализирана зала, оборудвана с индивидуално работно място за всеки обучаван – работна маса и стол, както и с работно място за преподавателя. Залата включва учебна дъска (бяла или черна), мултимедиен проектор и екран, аудио-визуална техника, компютър с достъп до интернет и инсталирани програмни продукти, свързани с компютърна графика. За ефективното преподаване се използват също информационни табла, учебни видеофилми, справочна литература и специализирани визуални материали.

**5.2. Изисквания към учебната база за обучение по практика на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер**

Практическото обучение по професията „Фотография“ се провежда в специализирани учебни пространства, включващи фотографска лаборатория, студио и компютърна зала.

Фотографската лаборатория трябва да осигурява индивидуално работно място за всеки обучаван, оборудвано с фотоувеличител, лабораторно осветление, вани, пинцети, сушилни машини, шкафове за съхранение на опасни химикали, течаща вода, мивки и необходимите консумативи за аналогова обработка на изображения. Наличието на вентилация и мерки за безопасност при работа с химикали е задължително.

Фотографското студио следва да бъде оборудвано със система за фонове, професионална осветителна техника (постоянна и импулсна светлина), прибори за контрол на светлинния поток (софтбоксове, чадъри, рефлектори и насочващи модули), експонометър, флашметър, фотоапарати (филмови и цифрови), разнообразни обективи и филтри. Осигурява се и обслужваща техника – стативи, допълнителни аксесоари, както и оборудване за репродукционна фотография.

ПРОЕКТ

Компютърната зала трябва да разполага с работно място за всеки обучаван – компютър с висок капацитет, калибриран монитор и инсталиран специализиран софтуер за цифрова обработка, ретуш, цветови корекции и подготовка на изображения за печат или дигитална публикация.

Всички учебни пространства трябва да отговарят на ергономичните, естетическите и санитарните изисквания, както и на нормативните стандарти за безопасна и ефективна работа.

## 6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават по теория и практика на професията имат лица с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ по специалности от професионални направления „Теория на изкуствата“ и „Изобразително изкуство“ от областта на висше образование „Изкуства“ и от професионални направления „Химични технологии“, „Електротехника, електроника и автоматика“ и „Общо инженерство“ от областта на висше образование „Технически науки“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), съответстващи на професията.

Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител“.

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование и без професионална квалификация „учител“, ако са придобили професионална квалификация по професията при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните знания, умения и компетентности.

ПРОЕКТ